

**TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA FIZALOGIYA FANINI
O'QITISHDA TALABALARNI INTERFAOL METODLAR YORDAMIDA
TAKOMMILLASHTIRISH**

Xoliqova Farida

Toshkent davlat pedagogika universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida fizalogiya fanini o'qitishda talabalarni interfaol metodlar yordamida takomillashtirish asosida o'quv qo'llanmani yangi o'quv texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etish va samaradorligini oshirishdan iborat.

Kalit so'zlar: Interfaol metodlar, axbarot texnologiyalar, pedagogik texnologiya, inovatsiyon yondashuv, integratsiya, samaradorlik.

Kirish. Zamonaviy ta'limni tashkil etish, ayniqsa, interfaol metodlardan foydalanish asosida dars jarayonlarini tashkil etishga qo'yiladigan talablardan biri ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarf etmay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishishdir. Interfaol usullarni o'quv jarayonida liberalizatsiya qilish, demokratlashtirish, hamkorlik ham ijodkorlikni tashkil etishni taqozo etmoqda[1;4] Darslar jarayonida interfaol usullardan foydalanish o'z mohiyatiga ko'ra sub'ektiv xususiyatga ega, ya'ni har bir pedagog ta'lim va tarbiya jarayonini o'z imkoniyati, kasbiy mahoratidan kelib chiqqan holda ijodiy tashkil etishi lozim. Interfaol usullar birdaniga ko'pgina vazifalarni bajara olishga imkon beradi. Eng muhimi, interfaol usullar talabalarning kommunikativ bilimi, tushunchasini, ko'nikma va malakalarini oshiradi. Ularni hamkorlik, hamjixatlik, do'stona munosabatlarda ishlashini ta'minlaydi. Ayniqsa, bir-birlarini eshitish, fikrini bayon etish, o'zaro hurmatga undaydi. Interfaol usul texnologiyasining mohiyati talabalarning ijodkorligiga tayanish va darsda erkin baxs-munozara sharoitini tug'dirishdan iborat. Bu usulga ko'ra darslar bir necha bosqichga bo'linadi. Chaqiriq bosqichi. Bu bosqichda o'quvchilarni faollashtirish, mavzuning mazmunmohiyatiga kirib borish, uni anglab yetish jarayoniga tayyorlash maqsadi ko'zda tutiladi[4].

Tadqiqotni amaliy natijasi: Anglash bosqichi. Mavzuga oid xulosaviy fikrlar eshitaladi va talaba tomonidan yangi fikrlar bilan to'ldiriladi. Fikrlash bosqichi.

Mavzu yuzasidan o'zlashtirilgan bilim va tushunchalarni qisqa jumalarda qilish topshiriladi. Bu topshiriqni bajarish uchun talabalar guruhlariga bo'linadi. Har bir guruh topshiriq bo'yicha o'z fikrini yozadi va har bir guruh vakili bajarilgan topshiriqni boshqalarga ma'lum qiladi[7]. Guruhlar bilan ishlash faqat fikrlash bosqichida emas, balki birinchi bosqichdan boshlab yo'lga qo'yilishi mumkin. "Kichik guruhlarda ishlash" usulidan foydalanish talabalarning darsdagi faolligini ta'minlaydi, har bir talabaning munozarada qatnashish huquqini va bir-biridan o'rganish imkonini beradi. Buning uchun guruhdagi talabalar kichik guruhlariga bo'linadi[8]. Har bir kichik guruhda 4-5 ta talaba bo'ladi. "Kichik guruhlarda ishlash" usuli qo'llanilganda ta'lim beruvchi boshqa interfaol metodlarga qaraganda vaqtni tejash imkoniyatiga ega bo'ladi. Chunki ta'lim beruvchi bir vaqtning o'zida barcha talabalarni mavzuga jalb eta oladi va baholay oladi[10]. Bulardan tashqari guruhlariga aniq yo'l-yo'riq ko'rsatish, topshiriqlarni bajarish uchun yetarli vaqt ajratish, kuchli guruhlarini rag'batlantirib borish ishning natijasini baholash kabilarga ham ahamiyat berish mumkin bo'ladi. Dars jarayonida guruh a'zolarini almashtirib borish ham mumkin.

Xulosa qilib aytganda, Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida fizalogiyani o'qitishda har xil metodlar yordamida biz o'z tadqiqotimizda yuqori samaradorlikga erishdik. Interfaol usul o'z ichiga "Kichik guruhlar bilan ishlash", "Baxs-munozara", "Guruhlar aro bellashuv", "Virtualni laboratoriya berlashuvi", "Aqliy hujum", "Tanqidiy fikrlash" kabi metodlarni qamrab oladi. "Davra suhbat" usuli – aylana stol atrofida berilgan muammo yoki savollar yuzasidan talabalar tomonidan o'z fikr-mulohazalarini bildirish orqali olib boriladigan o'qitish metodidir. "Davra suhbat" usuli qo'llanilganda stol-stullarni doira shaklida joylashtirish kerak. Bu har bir talabaning bir-biri bilan "ko'z aloqasi"ni o'rnatib turishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Mamadaliyeva Z.R. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida crocodile ict dasturi asosidagi virtual laboratoriyalarda o'qitish metodikasi // "Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari" ilmiy-nazariy jurnal. ISSN:2181-9580, – Toshkent, 2021. (13.00.00 №32)

2. Mamadaliyeva Z.R. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'rgatishda virtual laboratoriya ishlaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirish omili sifatida // NamDU ilmiy axborotnomasi. ISSN 2181-1458, – Namangan, 2023. -№4 -B 809-814. (13.00.00 №30)
3. Mamadaliyeva Z.R. Virtual laboratory - information in education a specific factor of the communication system in the form // Eurasian Scientific Herald journal. ISSN:2795-7365, Belgium. SJIF(2023):6.512. Vol.5, 2022. p. 92–95.
<https://www.geniusjournals.org/index.php/esh/article/view/614>
4. Mamadaliyeva Z.R. Methodology for determining the level of bilirubin in the blood in a biochemical analyzer in a Virtual laboratory method // International conference on advance research in humanities, sciences and education. England. 2023.Vol.1,№1.p.20-
<https://confrencea.org/index.php/confrenceas/article/view/371>
5. Mamadaliyeva Z.R. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida localhost dasturi asosida biokimyo fanini virtual laboratoriyalardan foydalanib o'qitish // The role of exact sciences the era of modern development. Nukus. Vol.1 №.1, 2023. p. 47-51.
<https://uzresearchers.com/index.php/RESMD/article/view/765/703>
6. Мамадалиева З.Р. Виртуал лаборатория ишларидан ўқув сифатини ошириш элементи сифатида фойдаланиш. // “Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar, nazariy va amaliy strategiyalar tadqiqi” respublika ko‘p tarmoqli, ilmiy konferensiya. Andijan. №9, 2023. -Б. 108-111. <https://ojs.rmasav.com/index.php/ojs/issue/view/28/45>
7. Mamadaliyeva Z.R. Virtual laboratoriya usulida qonda xolesterin miqdorini biokimyoviy analizatorida aniqlash // “Biologik kimyo fanining zamonaviy tibbiyotdagi o'rni-kecha, bugun va erta” respublika ilmiy-amaliy konferensiya to'plami. Buxoro, 2022. -b. 113-114.
8. Mamadaliyeva Z.R. Improving the quality of learning through virtual laboratory work use as element // Eurasian Scientific Herald journal. ISSN: 2795-7365, Belgium. SJIF(2023):6.512. Vol.5 2022. p. 84-86.
<https://www.geniusjournals.org/index.php/esh/article/view/612>
9. Мамадалиева З.Р. Тиббиёт олий таълим ташкилотларида биокимё фанини

виртуал лабораториялардан фойдаланиб булутли технологияларнинг тарқатиш моделлари методикаси // "Science and Education" scientific journal. ISSN 2181-0842, Toshkent. SJIF(2023):3,848. vol.4 2023. -б. 1227-1233.

<https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/5196>

10. Mamadaliyeva Z.R. Virtual laboratory - information in education a specific factor of the communication system in the form // Eurasian Scientific Herald journal. ISSN:2795-7365, Belgium. SJIF(2023):6.512. Vol.5, 2022. p. 92–95.

<https://www.geniusjournals.org/index.php/esh/article/view/614>